

Pätnásť rokov SAŽP v procese tvorby a ochrany životného prostredia

Generálna riaditeľka sekcie environmentálnych programov a projektov MŽP SR Ing. Katarína Šašková a generálny riaditeľ SAŽP doc. Ing. Stanislav Štofko, CSc. na konferencii Propagácia NATURA 2000 v SEV SAŽP Teplý Vrch v auguste 2008

Otázky ochrany a tvorby životného prostredia sú aktuálnejšie ako kedykoľvek predtým. Z masmédií sa dozvedáme o rôznych environmentálnych katastrofách, ktoré sú spôsobené aj zásahmi človeka do prírody. Ak chceme naše životné prostredie chrániť a tvoriť, musíme mať aj dostatok kvalitných verifikovaných poznatkov a informácií o jeho jednotlivých zložkách. A práve v oblasti zberu, spracovania, vyhodnocovania a šírenia informácií o životnom prostredí pôsobí Slovenská agentúra životného prostredia (SAŽP) už 15 rokov. Úlohou SAŽP je včas poskytovať ciele, relevantné a spoľahlivé informácie o životnom prostredí subjektom, ktoré vytvárajú a zavádzajú environmentálnu politiku na národnej úrovni, pomáhajú pri prijímaní podložených rozhodnutí týkajúcich sa zlepšovania životného prostredia, integrovania environmentálneho aspektu do hospodárskych politík a pri smerovaní k trvalo udržateľnému rozvoju.

SAŽP ako prierezová organizácia rezortu MŽP SR pripravuje najmä odborné podklady pre návrhy stratégie, koncepcii, programov a právnych predpisov z oblasti životného prostredia. Zároveň vykonáva odbornú činnosť, zameranú predovšetkým na odpadové hospodárstvo, environmentálne manažérstvo, hodnotenie environmentálnej kvality regiónov, starostlivosť

o vidiecke a mestské životné prostredie, krajinné plánovanie, prírodné a energetické zdroje, environmentálnu informatiku, programovanie environmentálnych projektov, rozvoj environmentalistiky a environmentálnu osvetu. SAŽP v súlade s Programovým vyhlásením vlády SR vypracováva rôzne druhy hodnotiacich správ. Medzi najdôležitejšie patria Sektorové správy hodnotenia vplyvov odvetví ekonomickej činnosti na životné prostredie. SAŽP aktualizuje a vyhodnocuje Program odpadového hospodárstva, Akčný plán postupnosti (Roadmap) na implementáciu environmentálnych technológií (ETAP) v SR, realizuje národný akčný plán pre zelené verejné obstarávanie (GPP), spolupracuje pri rozpracovaní

a uplatňovaní Tematickej stratégie pre životné prostredie v mestách SR.

SAŽP zabezpečuje úlohy súvisiace s plnením záväzkov, vyplývajúcich pre Slovenskú republiku z medzinárodných dohôd, ako sú Dohovor o ochrane svetového kultúrneho a prírodného dedičstva, Európsky dohovor o krajine, Aarhuský dohovor, Štokholmský dohovor a iné. SAŽP plní funkciu Národného ohniskového bodu pre spoluprácu s Európskou environmentálnou agentúrou (EEA), Národného ohniskového bodu Bazilejského dohovoru, Národného kontaktného bodu Štokholmského dohovoru a zabezpečuje výkon Regionálneho centra Bazilejského dohovoru. SAŽP je v rámci horizontálnej legislatívy poverená koordináciou procesu podávania správ vyplývajúcich zo smernice č. 91/692/EEC a koordináciou plnenia spravodajských (reportingových) povinností SR voči Európskej komisii (EK) za oblasť životného prostredia ako celku.

SAŽP plní významné poslanie aj v oblasti plnenia právnych predpisov o prístupe k informáciám o životnom

prostredí a v oblasti tvorby štátneho informačného systému o životnom prostredí. Zabezpečuje informačný systém úradov životného prostredia, je správcou UNIX serverov ako podpory pre organizácie rezortu životného prostredia. V spolupráci s Ministerstvom životného prostredia SR každoročne vydáva Správy o stave životného prostredia SR a ďalšie informácie publikované na internetových stránkach www.sazp.sk a www.enviroportal.sk.

Vykonáva poradenstvo, monitoring a propagáciu vo väzbe na programovacie a plánovacie procesy pre trvalo udržateľný rozvoj. SAŽP organizuje Program obnovy dediny a súťaž Dedina

roka, ako aj ďalšie aktivity starostlivosti o vidiecke a mestské životné prostredie a napomáha budovať sústavu geoparkov.

Realizácia praktickej environmentálnej výchovy pre školskú verejnosť – žiakov, študentov, pedagógov všetkých stupňov škôl, koordinátorov environmentálnej výchovy v školách a v iných organizáciách je ďalšou nosnou oblasťou činnosti SAŽP, ktorá má pozitívny ohlas u verejnosti. Environmentálne vedomie mládeže ovplyvnil najmä súťaž, ako napr. Hypericum, EnviroOtázky, ProEnviro, letné tábory a ďalšie programy. SAŽP organizuje aj odborné zabezpečenie aj školenia pre úrady životného prostredia, SIŽP, miestne samosprávy, ako aj rezortné odborné organizácie.

SAŽP každoročne organizuje podujatia k významným dňom životného prostredia, prostredníctvom ktorých prezentuje rezort životného prostredia verejnosti. Širokej verejnosti je určený medzinárodný festival filmov o životnom prostredí Envirofilm. Súčasťou Envirofilmu je Medzinárodná výtvarná súťaž pre deti a mládež Zelený svet, ktorá nachádza širokú odozvu nielen u nás, ale aj v mnohých krajinách sveta. K významným akciám je možné zaradiť aj každoročné realizovanie medzinárodnej konferencie Enviro-i-Fórum, ktorá je venovaná popularizácii informačných systémov v oblasti životného prostredia.

SAŽP zabezpečuje prevádzku Regionálnych environmentálnych poradenských a informačných stredísk

Rokovanie v kancelárii REPIS v Banskej Bystrici s projektovým konzultantom Ing. Mariánom Štiastnym

(REPIS) a taktiež pracovísk pre Integrovanú prevenciu a kontrolu znečisťovania životného prostredia, ktoré vykonávajú konzultačnú a poradenskú činnosť pre odbornú a širokú laickú verejnosť.

Tento stručný prehľad aktivít predstavuje nosné odborné činnosti, ktorým sa venuje a venuje naša organizácia a o ktorých sa dozvieme viac na ďalších stránkach tohto vydania Enviromagazínu. Pôsobenie SAŽP do nasledujúcich rokov bude aj vzhľadom na spomínané skutočnosti zamerané predovšetkým na oblasť budovania a naplňovania informačných systémov o životnom prostredí - napríklad INSPIRE a GMES a pod. V oblasti odbornej činnosti bude SAŽP naďalej pokračovať vo vypracovávaní sektorových a indikátorových správ, správ o stave životného prostredia a v plnení reportingových požiadaviek voči EK. Prostredníctvom

Námestník generálneho riaditeľa SAŽP RNDr. Ľuboš Čillag prezentoval program NATURA 2000 na Slovensku účastníkom pracovného stretnutia v SEV SAŽP Teplý Vrch

environmentálnej regionalizácie SR a bazálnych environmentálnych informácií o sídlach SR bude SAŽP ďalej pokračovať v budovaní databázy odborných podkladov pre zostavenie Národného environmentálneho akčného plánu (NEAP) SR III. Ďalej bude plniť úlohy v oblasti poskytovania odborných informácií a hodnotení podporujúcich politiku riadenia a recyklácie odpadov, zavádzania environmentálnych manažérskych systémov, dobrovoľných environmentálnych nástrojov, udeľovania národnej značky Environmentálne vhodný produkt a environmentálnej značky Európskeho spoločenstva Európsky kvet,

zlepšovania kvality života v mestských a vidieckych oblastiach, vypracovávanie ukazovateľov pre využívanie obnoviteľných zdrojov energie, posudzovania vplyvov na životné prostredie, hodnotenia a riadenia environmentálnych rizík a chemickej bezpečnosti, hodnotenia stavu životného prostredia a environmentálnej regionalizácie atď. Dôležitou sa javí spolupráca s medzinárodnými organizáciami, predovšetkým s Európskou environmentálnou agentúrou a jej členskými organizáciami, ale aj rozvíjanie spolupráce s OECD, Eurostat a pod.

Významnou oblasťou aktivít SAŽP v nasledujúcom

období bude riešenie projektov zo štrukturálnych fondov zameraných na jednotlivé zložky životného prostredia.

SAŽP čakajú v ďalších rokoch úlohy a projekty, ktorých realizácia bude závisieť vo veľkej miere od odborných schopností zamestnancov SAŽP. Preto je potrebné pokračovať v odbornom vzdelávaní a zlepšovaní manažérskych zručností zamestnancov tak, aby došlo k ich stabilizácii, a tým k vytvoreniu lepších podmienok na dosiahnutie vytýčených cieľov.

doc. Ing. Stanislav Štoľko, CSc.

generálny riaditeľ Slovenskej agentúry životného prostredia

Curriculum vitae SAŽP

17. 5. 1993: Rozhodnutie ministra životného prostredia SR o zriadení Slovenskej agentúry životného prostredia (SAŽP) s celoslovenskou pôsobnosťou

1. 7. 1993: Vznik SAŽP ako rozpočtovej organizácie s nasledujúcou pôsobnosťou:

- tvorba a uplatňovanie štátnej environmentálnej politiky, právnych a ekonomických nástrojov a environmentálnych projektov,
- územné plánovanie, územný rozvoj a stavebný poriadok, ochrana prírody a krajiny,
- odpadové hospodárstvo,
- informatika a monitoring,
- posudzovanie vplyvov na životné prostredie,
- rizikové faktory,
- environmentálna výchova, vzdelávanie a propagácia

SAŽP bola organizačne členená na centrum v Banskej Bystrici a územné pobočky so sídlom v Bratislave, Trnave, Nitre, Banskej Bystrici, Žiline, Košiciach a Prešove.

1. 4. 1995: SAŽP rozšírila svoju pôsobnosť o:

- dokumentáciu environmentálneho informačného systému,
- hodnotenie stavu životného prostredia, environmentálnu regionalizáciu

15. 6. 1996: SAŽP rozšírila svoju pôsobnosť o:

- environmentálne hodnotenie a označovanie výrobkov, certifikačné a štandardizačné práce v tejto oblasti,
- monitorovanie environmentálnej techniky a technológií pre potreby environmentálneho hodnotenia výrobkov

12. 9. 1996: Prechod SAŽP na odvetvovú organizačnú štruktúru, vznik odvetvovo pôsobiacich centier

17. 3. 1997: SAŽP rozšírila svoju pôsobnosť o:

- problematiku chemických látok

1. 4. 1999: SAŽP rozšírila svoju pôsobnosť o:

- koordináciu ochrany kultúrneho a prírodného dedičstva

1. 7. 2000: Zo SAŽP sa odčleňuje organizačná zložka zaoberajúca sa ochranou prírody a krajiny. SAŽP prostredníctvom svojho zástupcu začína plniť funkciu národného ohniskového bodu Európskej environmentálnej agentúry a je národným uzlom Európskej informačnej a pozorovacej siete (EIONET)

1. 1. 2001: SAŽP prechádza na formu príspevkovej organizácie

1. 4. 2001: SAŽP rozšírila svoju pôsobnosť o:

- problematiku krajinnoekologického plánovania

1. 9. 2002: SAŽP rozšírila svoju pôsobnosť o:

- programovanie environmentálnych projektov,
- environmentálne plánovanie,
- integrovanú prevenciu a kontrolu znečisťovania,
- prevenciu závažných priemyselných havárií

1. 1. 2003: Nový štatút SAŽP upravuje pôsobnosť SAŽP takto:

- všeobecná a prierezové činnosti na všetkých odborných úsekoch,
- hodnotenie stavu životného prostredia a environmentálna regionalizácia,
- environmentálne plánovanie a environmentálna optimalizácia,
- posudzovanie vplyvov na životné prostredie,
- optimalizácia priestorového usporiadania a funkčného využitia mestskej a vidieckej krajiny, jej tvorba a ochrana,
- krajinnoekologické plánovanie,
- starostlivosť o kultúrnu krajinu a prírodné dedičstvo,
- environmentálne riziká a environmentálna bezpečnosť,
- odpadové hospodárstvo a obaly,
- integrovaná prevencia a kontrola znečisťovania,
- environmentálne označovanie výrobkov,
- systém environmentálne orientovaného riadenia a auditu,
- ekonomika starostlivosti o životné prostredie,
- environmentálny monitoring a informatika,
- environmentálna história, dokumentaristika a vedeckotechnické informácie,
- environmentálna výchova, vzdelávanie a propagácia,
- programovanie a implementácia environmentálnych projektov

SAŽP bola organizačne členená na ústredie SAŽP v B. Bystrici a na desať odborných centier (B. Bystrica (3), Bratislava (2), B. Štiavnica, Košice, Prešov, Prievidza a Žilina). K 30. 4. 2003 v SAŽP pracovalo 313 pracovníkov.

1. 1. 2004: Vznik 10 kancelárií Regionálnych poradenských a informačných stredísk (REPIs)

1. 1. 2005: Vznik 11. centra - Centra Bazilejského dohovoru
26. 10. 2005: SAŽP boli udelené certifikáty na EMS podľa ISO 14001:2004 a na QMS podľa ISO 9001:2001

16. 4. 2007: Zmena Štatútu a Zriaďovacej listiny SAŽP. Úprava pôsobnosti SAŽP na:

- manažment environmentálnych rizík a environmentálna bezpečnosť,
- prevencia závažných priemyselných havárií,
- integrovaná prevencia a kontrola znečisťovania životného prostredia,
- environmentálne hodnotenie a označovanie výrobkov a technológií,
- environmentálne manažérstvo a audit,

- eliminácia environmentálnych záťaží,
- odpadové hospodárstvo a využívanie obalov,
- starostlivosť o prírodné zdroje a obnoviteľné zdroje energie,
- posudzovanie vplyvov na životné prostredie,
- environmentálna informatika a monitoring,
- hodnotenie environmentálnej situácie a environmentálna regionalizácia,
- krajinné plánovanie,
- environmentálna veda a výchova,
- programovanie a implementácia environmentálnych projektov,
- rozvoj ekonomických nástrojov environmentálnej politiky.

SAŽP je organizačne členená na ústredie SAŽP v B. Bystrici a na deväť odborných centier, a to:

- Centrum odpadového hospodárstva a Bazilejského dohovoru (COH) so sídlom v Bratislave,
- Centrum environmentálneho manažérstva (CEM) so sídlom v Trnave,
- Centrum hodnotenia environmentálnej kvality regiónov (CER) so sídlom v Košiciach,
- Centrum starostlivosti o vidiecke životné prostredie (CTK) so sídlom v B. Bystrici,
- Centrum starostlivosti o mestské životné prostredie (CMŽP) so sídlom v Žiline,
- Centrum rozvoja environmentalistiky (CRE) so sídlom v B. Bystrici,
- Centrum krajinného plánovania, prírodných a energetických zdrojov (CKP) so sídlom v Prešove,
- Centrum environmentálnej informatiky (CEI) so sídlom v B. Bystrici,
- Centrum programovania environmentálnych projektov a environmentálnej výchovy (CPEP) so sídlom v B. Bystrici.

V SAŽP k 31. 12. 2007 pracovalo 277 zamestnancov.

17. 5. 2008: 15. výročie vzniku SAŽP